

FÖRETAGET SOM FÖREMÅL FÖR BROTT OCH OEGENTLIGHETER 2012

UTREDNING

FÖRETAGSSÄKERHET I FINLAND

Att avvärja brott och oegentligheter är mera fördelaktigt än att utreda skador. Företagssäkerhet skyddar företagets affärsverksamhet, intressentgrupper, information och egendom mot mänskliga fel, oegentligheter och brottslighet. I planeringen av företagssäkerhet behöver företagen information om brottsföreteelser och medel att skydda sig mot dem.

Centralhandelskammaren och Helsingforsregionens handelskammare har för tredje gången kartlagt risker om brott och oegentligheter som riktas mot företag samt företagens sätt att skydda sig mot dessa. Utredningen baserar sig på svar från 1681 företagsledare. Detta är en sammanfattning av undersökningen som finns på finska i sin helhet.

Fortsatta problem i företagens informationsåtkomst och informationsutbyte

67 procent av företagen får inte information av myndigheter i anslutning till brott och brottsföreteelser som riktas mot företag. I små företag är informationsåtkomsten svagast. Tre av fyra småföretag (75 %) får inte information om brottsfenomen av myndigheterna år 2012. I Finland får 57 procent av medelstora företag med 50- 250 anställda inte information av myndigheter om brott och hot.

Företag med över 250 anställda satsar mest på åtgärder som minskar säkerhetsrisker. Det är dock helt uppenbart att stora företag blir mest utsatta för brott och oegentligheter. En tredjedel av stora företag får inte information av myndigheter om brottsföreteelser.

Små och medelstora företag satsar för litet på åtgärder som minskar risker. Orsaken till detta är ofta otillräckliga resurser samt bristande kännedom om aktuella brottsföreteelser och hot.

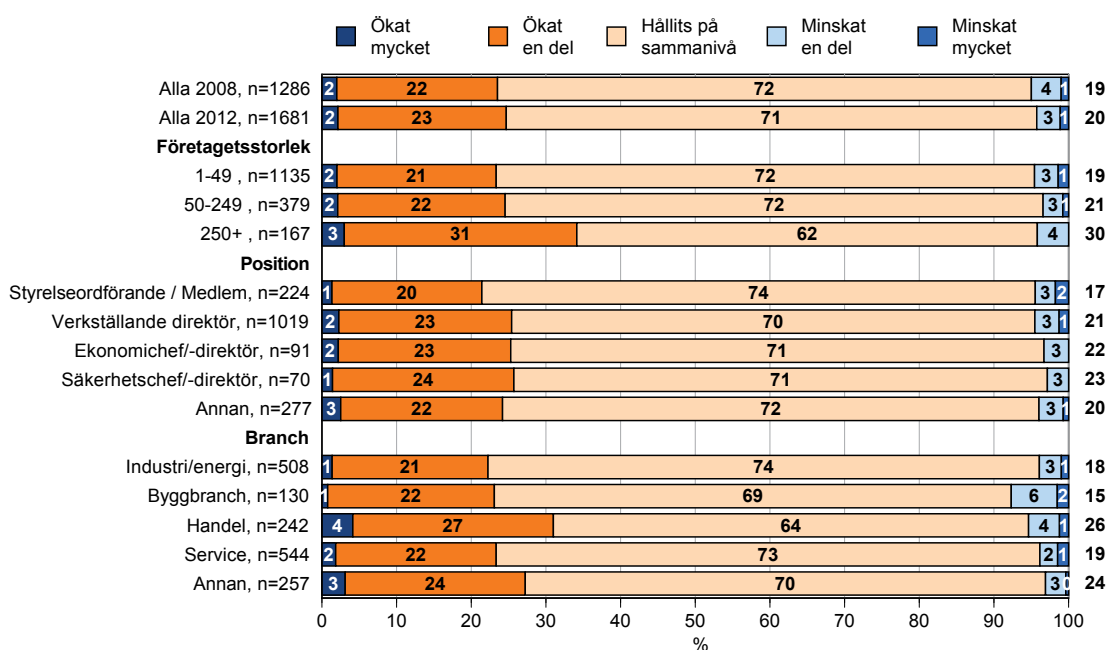
Företagsledarna lyfte fram problem i anslutning till informationsutbyte. Företagsledarna saknade i synnerhet branschspecifik information av myndigheterna, till exempel om bränsle-, metall- och affärsstölder. Enligt företagsledarna som svarat på enkäten förhindrar ofta lagstiftningen om informationskydd tillgången till information om brottslingarna. Det är också svårt att föra iakttagelser om misstänksam verksamhet till myndigheternas kännedom på annat sätt än genom en vanlig brottsanmälan som inte alls lämpar sig för detta ändamål.

I en fjärdedel av företagen hotas arbetstagaren

Nästan fyra av tio (38 %) företag har upplevt säkerhetsrisker och hot gentemot personalen. De mest allmänna säkerhetsriskerna mot företagets personal har varit hot mot arbetstagare (25 %), arbetstagare som begår brott eller oegentlighet gentemot företaget (18 %) och arbetsrelaterat hot mot nyckelpersoner eller deras närmaste (9 %).

De förverkligade personriskerna har ökat i företag inom alla delområden. I synnerhet är ökat hot mot arbetstagare oroväckande. År 2012 meddelade vart fjärde företag om att deras arbetstagare blivit hotade. Vid senaste mätning år 2008 meddelade vart femte företag om att deras arbetstagare upplevt hot.

Utvecklingen av antalen företagsbrott
Har brottsriskerna och oegentligheterna emot företaget under de senaste tre åren

Hot förekommer mest i kundserviceföretag och i större företag med flera anställda. Vålds- och hotsituationer förekom bland annat i kontakt med berusade eller narkotikapåverkade kunder eller vid olika inbrotts- snatteri- och stöldsituationer samt inom vårdyrket. I företag inom handeln och servicebranschen fanns mest hotande situationer som riktades mot personer. Hälften av stora företag meddelade att deras anställda hotats. I en femtedel av de stora företagen hade nyckelpersonerna eller deras närmaste blivit hotade.

För att företagen ska kunna förbereda sig för hot förutsetts att de anställda meddelar om hotsituationer och upptäckta säkerhetsbrister åt ledningen, som i sin tur tar beslut om eventuella åtgärder.

Arbetsgivaren skall enligt arbetarskyddslagen berätta om arbetsplatsens nackdelar och riskmoment för de anställda och de i sin tur skall agera enligt givna säkerhetsanvisningar. I praktiken skulle det vara lönsamt att behandla säkerhetsanvisningar som en del av introduktionsskolningen. I en dryg tredjedel av företagen inom handeln och servicebranschen behandlas dock inte säkerhetsärenden då en ny arbetstagare introduceras i arbetet.

Hotsituationer har förekommit i företag inom handels- och servicebranschen, detta oaktat har hälften av företagen inom handeln och servicebranschen inte utarbetat säkerhetsanvisningar för hotsituationer.

I allmänhet har företagen dock på ett mångsidigare sätt än tidigare förberett sig på säkerhetsrisker som riktas mot arbetstagarna.

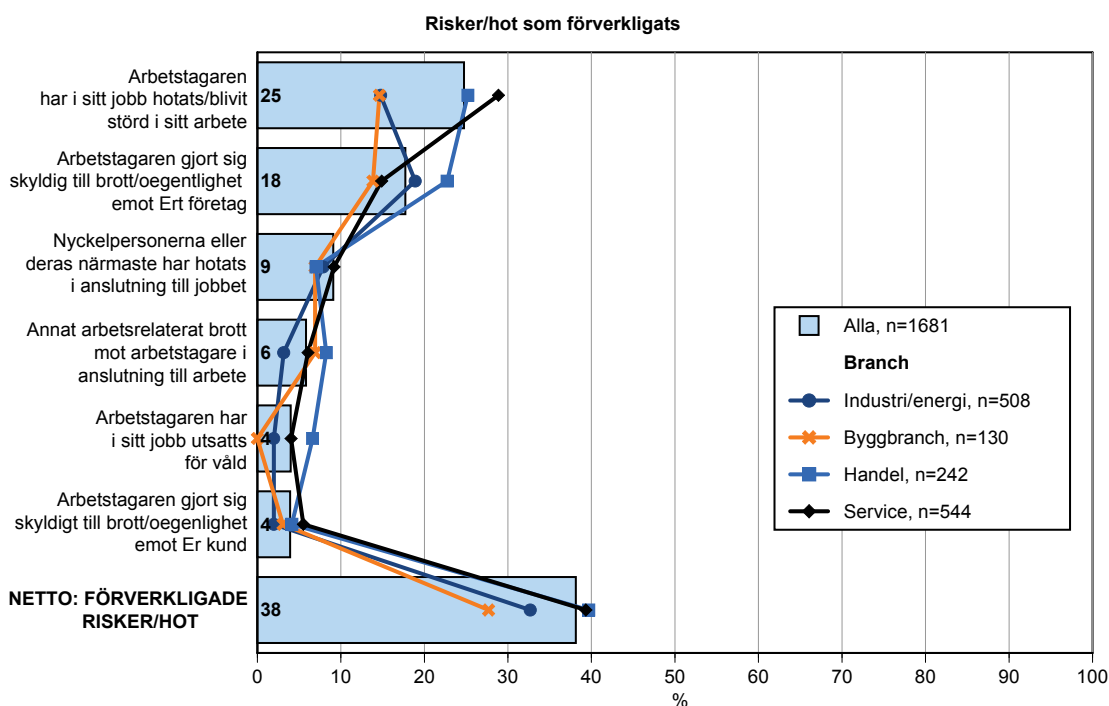
Riskhanteringsmetoder

- 43 % av företagen har utarbetat anvisningar för vålds- och hotsituationer
- 50 % erbjuder regelbunden säkerhetsskolning för de anställda
- 68 % behandlar säkerhetsärenden som en del av introduktionsskolningen
- 63 % förbereder sig för hotsituationer genom tekniska lösningar i arbetsmiljön
- 85 % uppmanar de anställda att berätta om säkerhetsbrister de upptäckt
- 63 % har ett ersättersystem för nyckelpersoner
- 28 % har utarbetat säkerhetsanvisningar om resandet

Lagstiftningen möjliggör inte utredning av bakgrund i tillräcklig omfattning

I vart femte företag hade interna oegentligheter upptäckts under de senaste tre åren. Dock utreder endast en tredjedel av företagen bakgrunden hos personen som anställs. Det ringa antalet bakgrundsutredningar påverkas bland annat av att så kallade säkerhetsutredningar i praktiken endast kan utföras med vissa villkor. Dessa begränsar flera företag från att använda sig av dem. En reform av lagen om säkerhetsutredningar är under arbete, men det finns ännu inte säkerhet om lagens innehåll och slutliga effekter.

Säkerhetsrisker som riktar sig mot företagets personal

Ökat dataintrång i stora företag

Över en tredjedel av företagsledarna upplever att säkerhetsriskerna mot data i företaget har ökat under de senaste tre åren. I företag med stort antal anställda upplever man oftare att datariskerna har ökat. Storföretagens välkändhet torde förklara att de väljs ut som objekt för till exempel databrott. Andelen genomförda databrott i företag som sysselsätter över fem personer har från föregående enkät ökat från tre till fyra procent och i stora företag från en till elva procent. Fortfarande drabbas vart tionde företag av företagsspionage.

Förverkligade datasäkerhetsrisker beror ofta på okunnighet eller likgiltighet. Oavsiktliga misstag kan förhindras genom att öka de anställdas kunskaper om säkerhet till exempel genom skolning, anvisningar och klassificering av data. Ansvar förtydligas och vikten av omsorgsfull behandling av data understryks också med avtal. Sekretessavtal används av 74 procent av företagen, men enbart hälften av företagen har utarbetat anvisningar för behandling av affärs- och yrkeshemligheter.

I vart tionde företag hade de anställda kopierat företagets data innan de övergått från företagets tjänst till en annan tjänst inom samma bransch eller grundat ett eget företag. I nästan vart sjunde företag hade företagsärenden otillåtet rapporterats till tredje part.

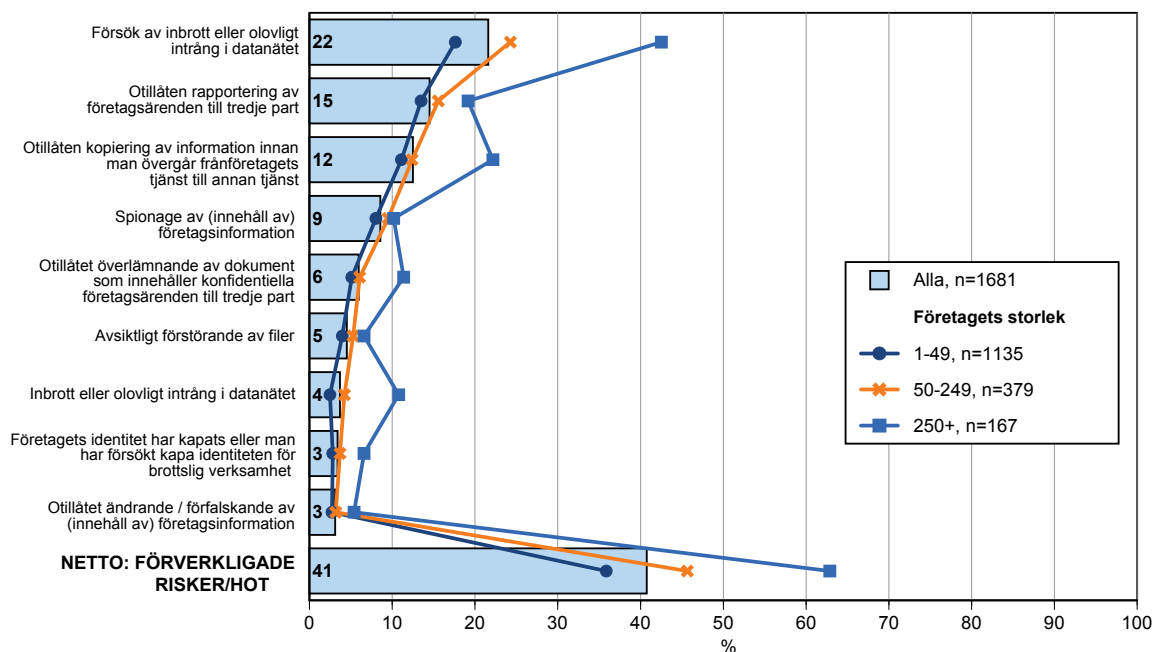
Försummelse av kontinuitetsplaneringen äventyrar företagsverksamheten

De kritiska affärs- och verksamhetsprocesserna måste skyddas mot olika former av hot och risker. Om man inte förberett sig för riskerna på förhand kan de förorsaka betydliga ekonomiska förluster och hota kontinuiteten av företagsverksamheten.

I säkerställandet av kontinuiteten av verksamheten är identifieringen av de viktigaste uppgifterna och funktionerna ytterst viktiga. Det är också viktigt att användningen av information i störningssituationer har säkerställts med regelbundet utförda säkerställnings- och återställningsmetoder. Vart tredje företag har inte identifierat de viktigaste uppgifterna och funktionerna. De flesta företagen har säkerhetskopiering i bruk. Ändå rapporterade många företag att säkerhetskopieringen inte har fungerat.

En fjärdedel av företagen har inte identifierat situationer som skadar affärsverksamhetens kontinuitet på ett allvarligt sätt.

Risker i anslutning till data
Förverkligade risker /hot

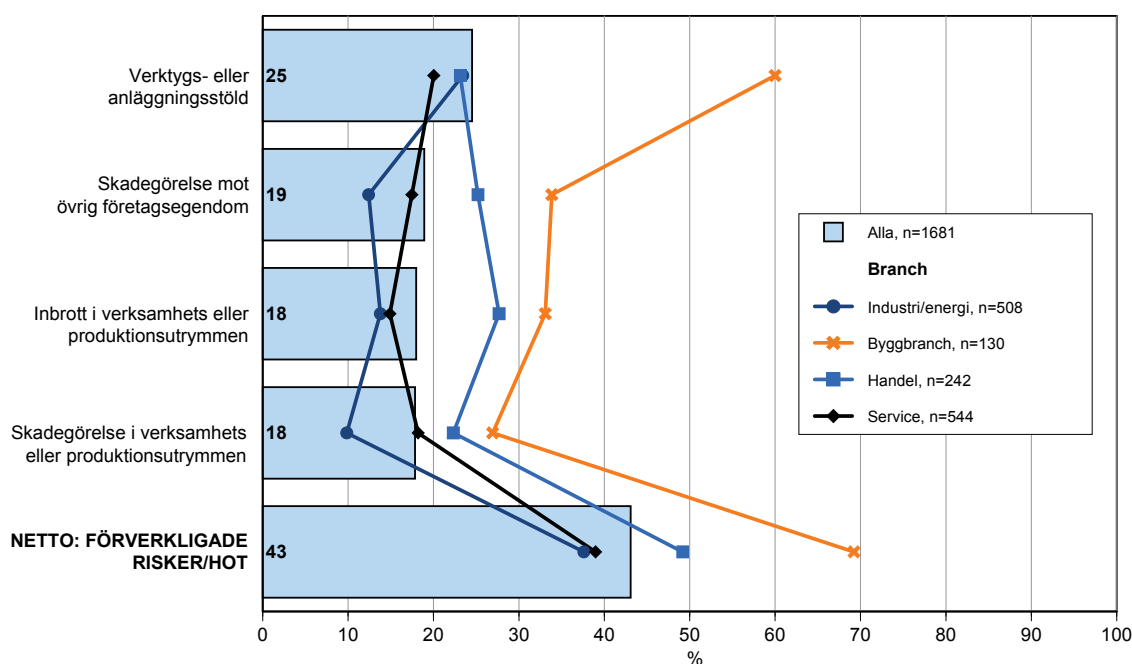
Polisens minskade resurser ökar betydelsen av förberedelser på eget initiativ

Av alla företag har 43 procent upplevt vissa brottsrisker som riktats mot företagets egendom under de senaste tre åren. De vanligaste förverkligade riskerna har varit verktygs- och anläggningsstölder, inbrott samt skadegörelse riktat mot företagets verksamhets- eller produktionsutrymmen eller annan egendom.

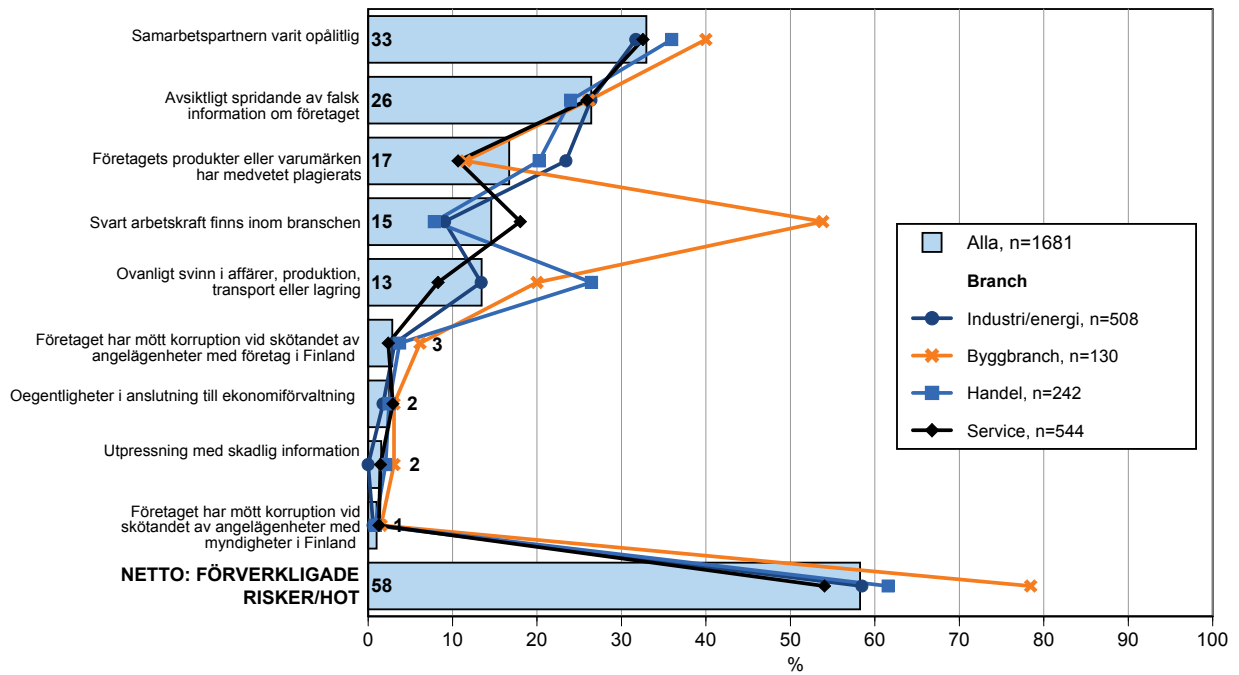
Företagsledarna är mycket oroade över att polisens resurser under den senaste tiden minskats. Enligt företagsledarna påverkar detta direkt företagets säkerhets-situation. Vid förebyggandet av egendomsbrott har företagen till exempel ökat användningen av larmsystem, bevakning och videoövervakningssystem jämfört med den tidigare utförda undersökningen.

Företagsledarnas oro var uppenbar i de öppna svaren med tanke på stöldsvinnnet inom handeln. Företag inom handeln rapporterar om ett ökat antal butiksstölder och snatteri, samt om signaler av likgiltighet i en situation, då böter som polisen utfärdar efter år 2008 inte omvandlats till fängelsedom.

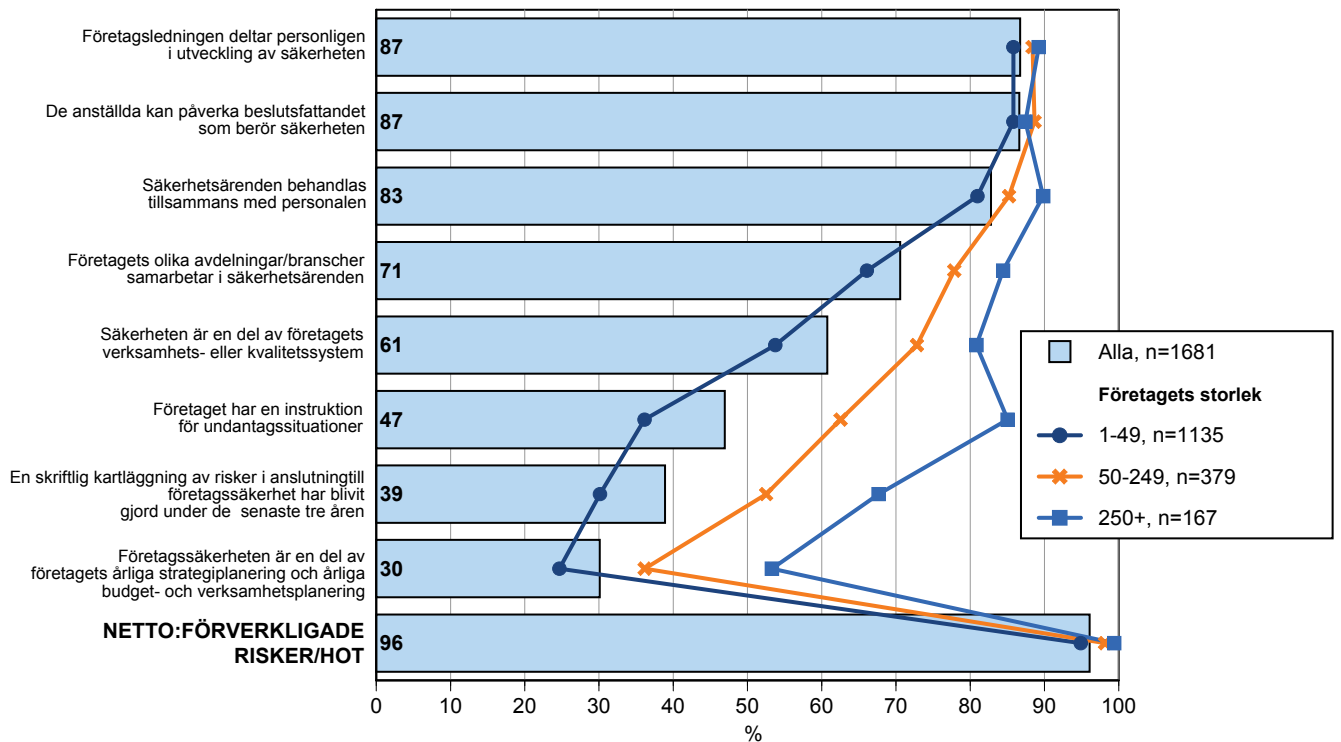
Risker i anslutning till egendom
Förverkligade risker/hot

Risker i anslutning till verksamheten Förverkligade risker/hot

Risker i anslutning till verksamheten Förverkligade risker/hot

Företagen möter korruption i ringa grad i Finland.

En procent av företagen hade mött korruption vid skötandet av angelägenheter med myndigheter i Finland och tre procent med andra företag. Inom byggbranschen hade sex procent av företagen mött korruption i samarbetet mellan företag.

Allt mer grå ekonomi inom servicebranschen

Anmälningar om svart arbetskraft framkom oftast inom byggbranschen. Vartannat företag hade observerat svart arbetskraft inom branschen.

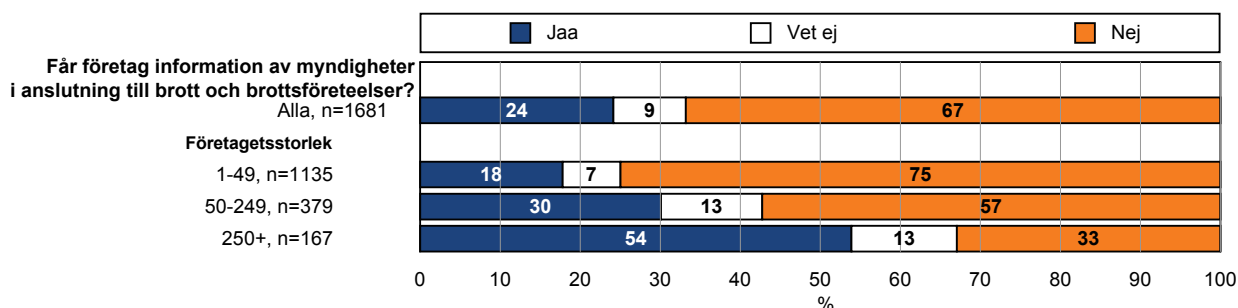
Inom servicebranschen rapporterade flera företag än tidigare om svart arbetskraft. Andelen var i mätningen år 2012 sammantaget 18 procent. Detta tyder på en tillväxt på sex procent från undersökningen år 2008.

Onormalt svinn har ökat inom handeln

Vart fjärde företag inom handeln och vart femte företag inom byggbranschen iakttog ovanligt svinn. Svinnet var mindre i företag inom industrin / energin samt i företag inom ser-vicebranschen.

Jämfört med den tidigare mätningen år 2008 ökade antalet företag som upptäckt svinn inom handeln kraftigt (19 % → 26 %), medan andelen minskade inom byggbranschen (23 % → 20 %).

Information av myndigheter i anslutning till brott och brottsföreteelser

Undersökningsmetod

Undersökningen är den tredje riksomfattande företagssäkerhetsundersökningen.

Utredningen år 2012 baserar sig på uppgifter från 1681 finska företagsledare. 92 procent av företagsledarna svarade på finska och åtta procent på svenska.

De som svarade var i ledande position i handelskamrarnas medlemsföretag. Av företagen representerade 32 procent service och trafik, 30 procent industri och energi samt 14 procent handel. Åtta procent av de som svarade var företag inom byggbranschen.

Största delen (68 %) av företagen som svarade är små företag med under 50 anställda. Av de som svarade är 22 procent medelstora företag med 50-250 anställda och tio procent stora företag med över 250 anställda.

Utredningen är utarbetad av expert Kaisa Saario från Centralhandelskammaren och expert Panu Vesterinen från Helsingforsregionens handelskammare på basis av en elektronisk enkät som genomförts av Taloustutkimus. Angående kontinuitetsplanering har man samarbetat med Försörjningsberedskapscentralen. Utredningen är utförd i samarbete med Finlands handelskamrar.

Centralhandelskammaren bildar tillsammans med de 19 regionala handelskamrarna den finländska handelskamarorganisationen. Handelskamrarna har nästan 18 000 företags- och samfundsmedlemmar inom olika branscher. Handelskamarorganisationens uppgift är att bevaka gemensamma intressen för näringslivet och främja företagens verksamhetsförutsättningar både regionalt, riksomfattande och inom Europeiska unionen.

Mera information om handelskamrarna finns på webbsidan www.chamber.fi.

Mera information om företagssäkerhetsundersökningen:

Kaisa Saario, expert
kaisa.saario@chamber.fi

Panu Vesterinen, expert
panu.vesterinen@chamber.fi